

Klink

ik zo'n enorm mededogen met de verzekeraars zou hebben, maar op grond van het feit dat het belangrijk is om de solidariteit die onder sociale verzekeringen ligt in elk geval in de benen te houden en te zorgen dat de premies worden afgedragen, zodat die niet worden afgewenteld op degenen die wel netjes verzekerd zijn. Hierbij moet in acht worden genomen dat vrij snel inzichtelijk zal zijn of het gaat om niet-kunners of niet-willers vanwege de schuldhulpverleningstrajecten die worden aangeboden.

Dan het punt van de bestuursrechtelijke premie die 130% is. De heer Van de Beeten wenst mij succes met dit traject en wacht af hoe het uitpakt. Ik voeg er nog aan toe dat ook wanneer een premie een preventieve kop heeft van 30%, dit niet betekent dat het altijd punitief is. Hetzelfde traject loopt nu in het kader van de Drank- en Horecawet. De Raad van State is om advies gevraagd met betrekking tot three strikes out. Daar zit een punitief element in, zou je kunnen zeggen, maar het wordt wel als preventief gekwalificeerd.

Ik hoop de vraag van de heer Van den Berg beantwoord te hebben over twijfels rondom dit traject. Voorzover die er waren, hoop ik daaraan tegemoetgekomen te zijn.

Dan kom ik bij de vragen van mevrouw Slagter. Zij sprak over de schuldhulpverlening. Ik gaf zo-even aan dat die naar mijn beleving in dit regime beter tot haar recht komt dan in privaatrechtelijke regimes. De monitor wanbetalers is in juni 2010.

Ik geloof dat ik de vragen van mevrouw Swenker heb beantwoord, maar ik vrees dat ik haar teleurstelling niet kan wegnemen gegeven het feit dat zij het echt veel liever langs privaatrechtelijke weg had willen regelen.

Tegen de heer Thissen zeg ik dat ik die twijfel over de uitvoerbaarheid van dit systeem helemaal niet heb. Sterker nog, ik denk dat het stellig uitvoerbaar zal zijn en dat het aantal wanbetalers ook drastisch zal afnemen. Hij heeft voorts nog iets over het systeem gezegd en heeft daarbij over het symptoom en de oorzaak gesproken. Ik denk dat de oorzaak bij degenen die niet kunnen snel wordt weggenomen, gegeven de schuldhulpverleningstrajecten die ontstaan. Wij zullen nog met elkaar spreken over aanvullende wetgeving op het punt van de onverzekerden.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Stemming over dit wetsvoorstel wordt gevraagd door het CDA. Ik stel voor, morgen aan het einde van de vergadering over dit wetsvoorstel te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten in verband met het verbeteren en versterken van de vaststelling van de identiteit van verdachten, veroordeelden en getuigen (Wet identiteitsvaststelling verdachten, veroordeelden en getuigen) (31436).**

De beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**: Ik heet de minister van Justitie van harte welkom in de Eerste Kamer.

Het woord is aan mevrouw Quik-Schuijt.

Mevrouw **Quik-Schuijt** (SP): Voorzitter. Dit wetsvoorstel was begin juni reeds als hamerstuk geagendeerd, hetgeen betekent dat deze Kamer zonder meer met het wetsvoorstel instemde. In de week voor de plenaire behandeling attendeerde GGZ Nederland de Kamer op een ernstig probleem in de uitvoering van het wetsvoorstel met betrekking tot een beperkte categorie veroordeelden, namelijk de zelfmelders in de ggz-instellingen. Het gaat om patiënten die zichzelf melden bij een ggz-instelling om daar vrijwillig in het kader van een voorwaardelijke straf of maatregel of voorwaardelijke vrijheidstelling een behandeling te ondergaan.

Nu uitvoerbaarheid van wetgeving een speerpunt is van de werkzaamheden in deze Kamer besloot de commissie voor Justitie de Minister te attenderen op het probleem en te vragen welke mogelijkheden hij ziet om een uitzondering te maken voor deze kleine groep, nu dan wel in een eerstvolgende veegwet. De minister antwoordde dat de introductie van het gebruik van vingerafdrukken de verificatie van de identiteit van degene die zichzelf meldt, alleen maar zal vergemakkelijken.

Dit antwoord gaat voorbij aan de opmerkingen van GGZ Nederland die, zakelijk weergegeven, het volgende inhouden. 1. Er is nauwelijks een reden te bedenken waarom iemand zich voor een ander zou uitgeven en zich daarmee een zware psychiatrische behandeling op de hals zou halen. 2. De patiënt komt op afspraak waardoor verificatie kan plaatsvinden via de gangbare identiteitsbewijzen. 3. Wie neemt de vingerscan? 4. Wat als de patiënt weigert; hij is immers op vrije voeten? 5. Wat is het effect op de vertrouwensrelatie met de ggz-instelling en dus op de effectiviteit van de behandeling?

Ik voeg daar zelf nog aan toe dat er vaak rapportage voorhanden is, soms voorzien van een foto, en dat een behandelaar in dat geval buitengewoon ondeskundig is als hij niet snel in de gaten heeft dat hij een ander voor zich heeft dan waarover is gerapporteerd. Als BOPZ-rechter heb ik regelmatig psychiatrische instellingen bezocht. Eenieder meldt zich aan de balie, ook deze veroordeelde. De baliemedewerker is geïnstrueerd dat er een zelfmelder komt en zodra die er is, schiet hij – gesteld dat deze wet in werking is getreden – in de stress. Er moet een medewerker worden gebeld die de patiënt moet ophalen en met hem naar een ruimte moet om foto en vingerscan te maken. Dat zal even duren. Er is in de psychiatrie immers geen overschot aan personeel. Wachten in een ruimte met veel prikkels – het is een komen en gaan bij de balie en er zijn ook regelmatig heftige woordenwisselingen – is voor geen enkele psychiatrische patiënt goed. Betrokkene zag er toch al hevig tegenop om zich te melden. Met steun van familie en hulpverleners heeft hij het toch kunnen opbrengen en dan zit hij daar, te wachten. En wie ontvangt hem? Niet een behandelaar of verpleegkundige die zegt: hartstikke goed dat je er bent. Nee, er komt een technicus die misschien ook de instructie gekregen heeft

Quik-Schuijt

om te zeggen "goed dat u er bent", maar die vervolgens zegt: "we gaan toch even kijken of u wel bent wie u zegt te zijn". Er is een kans op woede vanwege dit wantrouwen. Het gaat immers om een psychiatrische patiënt. Overigens zou ik dat zelf ook niet prettig vinden. Dit is niet bepaald de ideale start van een behandelrelatie.

Een goede behandeling is duur en een valse start kan betekenen dat het langer duurt voordat de behandelrelatie vorm krijgt. De getrainde medewerker die de vingerscan moet maken, is duur. Een aparte ruimte is zeker nodig, want ook qua ruimte zit de psychiatrie niet bepaald ruim in het jasje. Ook die ruimte kost geld. De minister heeft een berekening gemaakt van de kosten van de apparatuur, maar daar zijn deze kosten – op een paar honderd locaties – dus niet bij inbegrepen.

Daarmee kom ik terug op de vragen van GGZ Nederland. Ten eerste: waarom zou iemand zich voor een ander voor een psychiatrische behandeling van onbekende duur melden? Is het überhaupt wel eens voorgekomen dat iemand zich meldde en zo ja, hoe lang duurde het dan voordat de fraude aan het licht kwam? Ten tweede: waarom is de foto op de rapportage tezamen met andere gegevens als het burgerservice-nummer onvoldoende voor vaststelling van de identiteit? Tot een maand geleden was het gebruik van het BSN in de gezondheidszorginstellingen nog niet eens verplicht en nu zou dit extra identificatiegegevens al niet meer voldoende zijn? Ten derde: wie gaat de kosten betalen van de apparatuur, het extra personeel en de speciale ruimte? Heeft de minister al berekend hoeveel de uitvoering van dit wetsvoorstel per zelfmelder gaat kosten? En is er een kosten-batenanalyse gemaakt? Ten vierde: wat moet de ggz-instelling doen als de patiënt weigert? Wachten tot hij vrijwillig terug komt? Hem laten oppakken door de politie? En als hij dan nog niet meewerkt aan de vingerscan? En wat betekent dat dan weer voor de behandelrelatie? Ten vijfde: welk effect wordt van deze start verwacht op het op gang komen van een behandelrelatie en dus op de duur van de behandeling?

Tot slot: de minister zegt in zijn brief dat de implementatie van de wet een langdurig traject zal worden en dat de ggz-instellingen het laatst aan de beurt zullen zijn. Dat geeft de minister de tijd om nader onderzoek te doen, samen met GGZ Nederland naar enerzijds de hoeveelheid zelfmeldpatiënten waarover het gaat en anderzijds naar de hierboven genoemde vragen voor zover de minister ze op dit moment niet naar volledige tevredenheid kan beantwoorden. Kan de minister toezeggen dit onderzoek op korte termijn samen met GGZ Nederland uit te voeren en indien daaruit zou komen dat dit wetsvoorstel voor deze beperkte groep niet nodig dan wel buitenproportioneel zou zijn, in nadere wetgeving voor deze groep een uitzondering te maken?

Minister **Hirsch Ballin**: Mevrouw de voorzitter. De bedoeling van het wetsvoorstel is uiteraard dat in de hele strafrechttoepassing een eenduidige identiteitsvaststelling plaatsvindt. Dat moet zeker niet als een geweldige last worden gezien, maar dit heeft wel een aanleiding, die mevrouw Quik ongetwijfeld kent. Er is namelijk gebleken dat er op dit punt onvoldoende zekerheid was. Die zekerheid willen wij tot stand brengen.

Mevrouw **Quik-Schuijt** (SP): Het is natuurlijk bekend dat er voor de detentie fraude wordt gepleegd. Is er ook iets bekend bij de zelfmelders? Dat zijn mensen die zich vrijwillig melden. Ik heb er eerlijk gezegd nog nooit van gehoord, maar u misschien wel.

Minister **Hirsch Ballin**: Nee, dat wilde ik zeker niet beweren. Dat wil zeggen als u het hebt over zelfmelders voor een psychiatrische behandeling. Het is niet uitgesloten dat het gebeurt. Het is ook niet uitgesloten dat er in bepaalde situaties impulsen kunnen ontstaan om de gaten op te zoeken, maar dat is niet de strekking van wat ik net heb gezegd. Dat is niet de aanleiding voor het wetsvoorstel.

Ik ben blij dat het wetsvoorstel nu wordt behandeld. Het is maatschappelijk van groot belang dat de identiteitsvaststelling van verdachten, veroordeelden en getuigen eenduidig wordt. Daar zijn wel degelijk redenen voor als wij kijken naar de strafrechtspleging als geheel. Wat betreft de bijzondere positie van de ggz zullen wij ook met eventuele invoeringsvragen rekening houden. Ik kom daar aan het slot van mijn antwoord op terug. In ieder geval ben ik blij dat de hoofdlijn van het wetsvoorstel de steun heeft van de leden van uw Kamer, zoals ook bleek uit de oorspronkelijke agendering van het wetsvoorstel als hamerstuk.

Dan kom ik bij de vraag over de systematiek van identiteitsvaststelling die in het wetsvoorstel wordt voorgesteld en de reactie aan uw Kamer op de brief die GGZ Nederland op 20 mei jongstleden, op de valreep dus, heeft gestuurd. Het wetsvoorstel was natuurlijk al bekend bij GGZ Nederland sinds het aanhangig is gemaakt bij de Tweede Kamer. Het gaat dan om de vraag of het evenredig, uitvoerbaar en proportioneel is. Die vraag beantwoord ik volmondig met ja. Ik denk dat het verschil van inzicht helemaal niet zo groot is als ik straks uitleg hoe het werkt en wat wij doen bij de invoering.

Natuurlijk is een stoornis niet gemakkelijk te veinzen. Het is niet van tevoren duidelijk wanneer iemand weer op vrije voeten komt. Er kunnen situaties zijn dat er in verband met verlof grotere risico's zouden zijn op het misbruiken van een identiteitsverwisseling, maar dat is op dit moment niet aan de orde. Wij hebben wel over de hele linie een verplichting voor de ggz om het burgerservicenummer te gebruiken en aan de hand van een identiteitsbewijs als bedoeld in de Wet op de identificatieplicht na te gaan of de persoon die zich meldt of die wordt gebracht bij een ggz-instelling ook degene is voor wie de plaatsing geldt. Dat is niet nieuw. Dat wordt hier niet geïntroduceerd. Het enige wat verandert, is dat men in plaats van een meegedragen papieren identiteitsbewijs, een meegedragen fysiek identiteitsbewijs gebruikt. Het gemak daarvan is veel groter. Voor degene die bij een ggz-instelling komt, is het ook helemaal niet nieuw, want die heeft het al eerder meegemaakt. Aan het begin van de strafvorderlijke procedures is ooit die vingerafdruk genomen. Anders zou die vingerafdruk ook niet het identiteitsbewijs voor de betrokkene zijn. Dat is verder ook helemaal niet ingewikkeld. Je moet je vinger op een glasplaat leggen en dan wordt beoordeeld of het spoor met de gegevens die aanwezig zijn ter vaststelling van de identiteit van de betrokkene.

Natuurlijk zullen wij daar goede voorlichting over moeten geven. Het is een administratieve handeling; het is geen opsporingshandeling. Omdat de betrokkene nu eenmaal een strafrechtelijke achtergrond heeft, is hij of,

Hirsch Ballin

in zeldzame gevallen, zij ook niet anders gewend. Het is, anders gezegd, nieuwer voor de instellingen om daarmee te moeten werken dan voor degenen die er binnenkomen. Stel dat wij te maken krijgen met weigering. Dat zou tamelijk verrassend zijn. Dat is niet te verwachten. Het is voor de zelfmelder de bekende procedure. Hij heeft er ook verder geen last van.

Dan kom ik bij het aantal ggz-klanten dat onder de werking van de regeling valt. Wij hebben heel wat contacten waarbij de Directie Forensische Zorg van mijn ministerie bij een ggz-instelling zorg inkoop, zoals dat heet. Dat betreft behandeling voor personen die intramuraal verblijven, maar ook alle ambulante contacten en behandelingen. Jaarlijks worden er ongeveer 6000 tot 6500 mensen naar deze zorg toegeleid. Ten behoeve van deze groep zijn er bij 80 zorgaanbieders 1281 intramurale plaatsen gecontracteerd. Het gaat weliswaar om veel meer dan 80 vestigingen, want er wordt van meer locaties gebruik gemaakt. Wij moeten nog eens precies kijken om hoeveel apparaten het werkelijk zal gaan.

GGZ Nederland geeft in zijn brief van 20 mei een wel heel brede marge aan voor de aan te schaffen vingerscans en stelt dat er 200 à 800 nodig zullen zijn. Zoals gezegd kopen wij bij 80 zorgaanbieders zorg in en die hebben ook niet op iedere locatie mensen voor wie door Justitie de contracten worden afgesloten.

De kosten voor de eerste generatie vingerscans zullen wij voor onze rekening nemen. De kosten voor een vingerscan belopen ca. € 2000.

Wij zijn van plan om hier verder nog eens goed over te spreken met GGZ Nederland. Wij verheugen ons in het over het algemeen zeer goede contact met hen en zullen dat uiteraard ook graag bij dit onderwerp voortzetten. Het is mijn bedoeling om als dit wetsvoorstel tot wet wordt verheven het zodanig gefaseerd in werking te laten treden dat de ggz-sector als laatste aan de beurt komt. Eerst komen de politie en de penitentiaire inrichtingen aan de beurt. Naar verwachting zullen de ggz-instellingen de laatste zijn. Wij denken dat er tot 2011 tijd is en in die tijd zullen wij graag in overleg met GGZ Nederland bekijken wat wij moeten doen om de ongemakkelijke gevoelens die daarover blijken te bestaan weg te nemen.

□

Mevrouw **Quik-Schuijt** (SP): Voorzitter. De minister geeft een technisch antwoord op een emotionele vraag over de wijze van het afnemen van de vingerscan. Die emotionele vraag was wat het betekent voor iemand die met veel pijn en moeite in het kader van een voorwaardelijke veroordeling zich uiteindelijk toch meldt bij de psychiatrische inrichting om gewantwoord te worden en een vingerscan moet laten afnemen. Dat het technisch eenvoudig is, zal eenieder wel bekend zijn.

De minister citeerde cijfers uit een stuk dat ik ook bij GGZ Nederland heb opgevraagd, dus beschikken wij over dezelfde gegevens. Die zijn echter van 2006 en de verwachting is dat de cijfers nu wel wat hoger liggen. Dat is echter nattevingerwerk en vandaar dat ik vroeg om een onderzoek naar het aantal mensen waarom het zou gaan. Is er een kosten-batenanalyse gemaakt? Ik heb daarop geen antwoord gekregen.

Aan mijn opmerkingen en vragen over personeel en ruimte is de minister enigszins voorbijgegaan. Uit mijn ervaring als rechter weet ik dat ik vaak heel lang moest

wachten tot er een ruimte beschikbaar was. Ik denk dus niet dat er zonder problemen zomaar ergens een hokje kan worden vrijgemaakt voor die apparatuur. Dat lijkt mij toch een serieus probleem. Ook het personeelsprobleem is bij mijn weten buitengewoon serieus te noemen. Het kost toch menskracht. Van te voren kan niet worden gezegd in welke van al die 800 instellingen of locaties het nodig zal zijn om die apparatuur neer te zetten. De minister zei dat het niet overal zal hoeven. Dat denk ik ook niet, maar hoe weet men nu van te voren waar wel en waar niet? Daar zou ik toch nog graag een antwoord van de minister op krijgen.

□

Minister **Hirsch Ballin**: Voorzitter. Ik zeg mevrouw Quik-Schuijt graag toe dat we nog eens goed zullen kijken naar de omvang van het aantal plaatsen waar dit zal spelen, terwijl dit onderdeel nog niet in werking is getreden. Overigens zal ik alle punten die zij aan de orde stelde, graag bespreken met GGZ Nederland. Dat is voor ons een waardevolle partner. Natuurlijk willen we geen situatie waarin men zich onevenredig belast voelt met deze maatregel.

Ik denk dat het, als er nog eens precies naar wordt gekeken, heel erg zal meevallen. Het is geen uiting van wantrouwen: iedereen weet dat het afnemen van een vingerafdruk een zeer betrouwbare en snelle manier is om identiteit vast te stellen. Uit onderzoek, bijvoorbeeld bij grenscontroles, blijkt dat de vaststelling van identiteit aan de hand van zo'n pasje met foto helemaal niet zo'n betrouwbare manier is. Die manier is nu echter wel verplicht.

Mevrouw **Quik-Schuijt** (SP): Ik heb zelf niet verzonnen dat dit op emotionele barrières kan stuiten, dat hebben mensen van GGZ Nederland verzonnen. Ik neem aan dat die een beetje weten waarover het gaat. Ik vind dit een wat bagatelliserend antwoord.

Minister **Hirsch Ballin**: Ik geloof dat u mijn reactie nu een beetje bagatelliseert. Ik heb hetgeen u naar voren bracht, zeer serieus willen nemen. Wij zullen hierover spreken, daaraan hoeft u echt niet te twifelen. Dat u deze zorg uit, is voor mij voldoende reden om hier goed naar te kijken en om te proberen de zorgen weg te nemen. Wij hebben ook tijd om te bezien of de inschattingen van het aantal plaatsen kloppen. GGZ Nederland is voor ons een waardevolle partner. We zullen hier bij dit onderwerp terdege rekening mee houden.

De beraadslaging wordt gesloten.

Het wetsvoorstel wordt zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Telecommunicatiewet en de Wet op de economische delicten in verband met de implementatie van Richtlijn 2006/24/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie betreffende de bewaring van gegevens die zijn verwerkt in verband met het aanbieden van openbare elektronische communicatiediensten en**